दर्शपूर्णमासानीज्ञानो दक्षिणाग्निपक्वं चातुष्प्राश्यं ब्राह्मणान्भोजयेत्किंचिद्दद्यात् ॥ १० ॥[१] सूतकशुक्रास्तादिनिमित्तवशाद्दर्शपूर्णमासारम्भोत्कर्षे सति आग्रयणकाले आगते तदतिक्रमणशङ्कायामयं प्रकारः · निमित्तवशाद्दर्श॰साभ्यामनिष्टवान्यज्ञमानो नवमन्नं व्रीहियवरूपं दक्षिणाग्नौ पक्त्वा चातुष्प्राश्यं चतुर्णां तृप्तिपर्यन्तं चतुरो ब्राह्मणान्भोजयेत् तेभ्यो भुक्तवद्भ्यो यथाशक्ति किंचिद्दक्षिणां दद्यात् · अत्र ब्राह्मणानामशनेनैवाग्रयणं[२] सिध्यतीत्यभिप्रायः । एतच्चैत्र्यां दर्श॰सारम्भाभावे ज्ञेयम् चैत्र्यामारम्भे ततो[३] दर्शेष्वनन्तरं वैशाखे आग्रयणस्य कर्तुं शक्यत्वात् · वैशाख्यां दर्श॰सारम्भे च तदनन्तरं ज्यैष्ठे[४] वसन्ताभावादाग्रयणकालातिक्रमः स्यादित्ययं प्रकारोऽनुष्ठेयः · अस्याग्रयणत्वात्पौर्णमास्याममावास्यायां वानुष्ठानमिति य इष्ट्याग्रयणेन (इत्यादौ) आग्रयणग्रहणस्यैवमर्थत्वात् इष्टिरूपस्याग्रयणस्य[५] य इष्ट्येत्यनेनैव कालस्य सिद्धत्वात् ।

अग्निहोत्रायणिनो नवैः सायम्प्रातरग्निहोत्रहोमः ॥ ११ ॥[६] दर्शपूर्णमासोत्सर्गे कृते (४.२.४१) अग्निहोत्रमेव जुह्वतः आग्रयणस्य प्रकारमाह · अग्निहोत्रमेवायनं [यस्य] नान्यानि कर्माणि सोऽग्निहोत्रायणी तस्य नवैः व्रीहियवान्नैः सायम्प्रातरग्निहोत्रहोमो भवति आग्रयणकाले । अपरे अग्निहोत्रेणैव अग्निहोत्रहोमेनैव (अयनं) आग्रयणप्राप्तिमाग्रयणसिद्धिं य इहति सोऽग्निहोत्रायणी तस्यैवं कर्तव्यम् अनुत्सृष्टदर्शपूर्णमासस्यापि · एतदपि युक्तम् शाखान्तरे सामान्येनैवोक्तत्वात् ।

तदाशिताया वा पयसा ॥ १२ ॥[७] तन्नवमाशिता तदाशिता तस्या नवान्नं खादिताया गोः पयसा वा सायम्प्रातरग्निहोत्रहोमः ।

दीक्षितव्रतं च ॥ १३ ॥[८] संवत्सरदीक्षादौ यज्ञे प्रारब्धे आग्रयणकाला-

---

१) दर्श॰साभ्यां त्रिंशतं वर्षाणीष्टवानिदानीं यः अनीज्ञानः न यजते स दर्श॰ज्ञानः । शक्त्यनुसारदक्षिणा किंचिच्छब्देनोच्यते अष्टमुष्टि भवेत्किंचिदिति स्मृतेः Mah. २) ? ब्राह्मणानाशने॰ २. ३) ? ॰रभेत्ततो २. ४) ? ज्येष्ठे २. ५) ? इष्टत्व॰ २. ६) अग्निहोत्रेणैवायनं गमनं कालयापनं करोति सोऽग्निहोत्रायणी · सायम्प्रातर्ग्रहणमेककर्मज्ञापनार्थम् · तत्पर्वणि वा शुक्लपक्षे वा Mahâd. ७) तन्नवद्रव्यमाशितं यस्याः सा तदाशिता Mah. ८) न पत्नीव्रतम् दीक्षितग्रहणात् Mahâd.